

רשומות

הצעות חוק

14 בפברואר 1995

2371

י"ד באדר א' התשנ"ה

עמוד

הצעת חוק הפטנטים (תיקון מס' 3) (יישום אמנת בודפשט והאמנה בדבר שיתוף פעולה בפטנטים), התשנ"ה-1995

351

מתפרסמת בזה הצעת חוק מטעם הממשלה:

מבוא

מאז נחקק חוק הפטנטים, התשכ"ז-1967 (להלן - החוק), חלו התפתחויות רבות בתחום דיני הקניין הרוחני בעולם ובכלל זה בתחום הפטנטים.

הצעת חוק זו מטרתה ליישם שתיים מהאמנות החשובות שנתממו בתחום זה והן אמנת בודפשט, והאמנה בדבר שיתוף פעולה בפטנטים (Patent Cooperation Treaty - PCT) (להלן - האמנה).

עיקרה של אמנת בודפשט הוא לאפשר למבקש, בנושאים בתחום היקטים (המיקרואורגניזמים), להפקיד את נשוא המצאתו במקום לתאר את ייצור המיקרואורגניזם בפרוטרוט. עיקרה של האמנה בדבר שיתוף פעולה בעניני פטנטים הוא מתן אפשרות לאדם להגיש בקשת פטנט בינלאומית בארצות שאותן הוא מייעד לרישום פטנט לפי החוק.

החוק המוצע בזה הוא פרי עטה של הועדה הציבורית לרוויזיה של החוק בראשותו של עו"ד מאיר גבאי.

¹ ס"ח התשכ"ז, עמ' 148; התש"ן, עמ' 2; ה"ח התשנ"ד, עמ' 74.

הצעת חוק הפטנטים (תיקון מס' 3) (וישום אמנת בודפשט והאמנה בדבר שיתוף פעולה בפטנטים), התשנ"ה-1995

1. בסיפא 12 לחוק הפטנטים, התשכ"ז-1967 (להלן - החוק העיקרי), בסופו יבוא "הפקדת נשוא האמצאה ותיאורו, בהתאם לתקנות, דינה כדין תיאור בפירוט לפי סעיף זה".
2. אחרי סעיף 48 לחוק העיקרי יבוא:

"פרק ג: בקשות בינלאומיות

הגדרות 48. בפרק זה -

"האמנה" - האמנה בדבר שיתוף פעולה בענייני פטנטים (Patent Cooperation Treaty - PCT), שנחתמה בווישינגטון ביום 19 ביוני 1970 כפי שתוקנה ביום 28 בספטמבר 1979 וביום 3 בפברואר 1984 לרבות התקנות לאמנה כפי שהיו בתוקף ביום 1 בינואר 1994; האמנה מופקדת לעיון הציבור בלשכה;

דבריו הסבר

בקשה בינלאומית. לפיה ניתן לדחות את ההשקעות הכרוכות בהגשת בקשות נפרדות לפטנטים במדינות זרות לתקופה של עד 30 חודשים מיום הגשת בקשת הפטנט.

בתוך תקופה זאת נעשים היפוי פטנטים ובחינה מוקדמת במרכזים בינלאומיים. החיפוש והבחינה הנעשים במסגרת האמנה, מהווים היסוד ניכר למבקשי פטנט, שאלמלא כן היה עליהם לערוך חיפוש ובחינה בכל מדינה שבה הם מבקשים פטנט. המידע המתקבל מאפשר למבקש פטנט להחליט על המשך צעדיו בכל מדינה בנפרד.

הטיפול בבקשות לפטנטים לפי האמנה מחולק לשני שלבים עיקריים:

השלב הראשון הוא השלב הבינלאומי - החיפוש והבחינה נעשים - באמור - במרכזים בינלאומיים על פי הוראות האמנה;

השלב השני הוא השלב הלאומי והוא נעשה על פי בקשת המבקש בלשכת הפטנטים, ועיקרו בירור האם האמצאה כשירה לפטנט על פי הוראות החוק בתיקונו בחוק זה.

עד היום הצטרפו לאמנה יותר מ-70 מדינות ומדי שנה מוגשות במסגרתה כ-30,000 בקשות בינלאומיות, שהן שוות ערך לכמיליון בקשות לאומיות.

ישראל טרם אישרה את האמנה, מאחר שההוראות הנוכחיות של חוק הפטנטים אינן מאפשרות אישור, וכן מאחר שטרם הוקמו התשתיות הנדרשות לשם ביצוע הוראות האמנה, ולפיכך אינה יכולה ליישם את הוראותיה.

סעיף 1 הפירוט
סעיף 12 לחוק הפטנטים קובע לאמור:

12. הפירוט יכלול שם שיש בו כדי לזהות את האמצאה, את תיאורה, עם שרטוטים לפי הצורך, וכן תיאור דרכי הביצוע של האמצאה שעל פיו יוכל בעל המקצוע לבצעה.

בתחום הביוטכנולוגיה, כאשר האמצאה מתייחסת ליצור היקטים (מיקרואורגניזמים) חדשים, לא תמיד ניתן לבצע את האמצאה רק על פי תיאור דרכי הביצוע שבתיאור הפירוט, דבר שיכול להביא לטענות של חוסר יעילות של האמצאה ולמנוע מהציבור להשתמש באמצאה לאחר שתוקפו של הפטנט פג.

בשנת 1980 נחתמה בבודפשט אמנה בדבר הכרה בינלאומית בהפקדת היקטים למטרת הליכי הפטנטים, לפיה החיקטים מופקדים ברשות הפקדה בינלאומית להיקטים מוכרים מארצות הקשורות באמנה, שם הם נשמרים ומשם ניתן לקבל הדימות בהתאם להנאים באמנה.

רוב הארצות המתועשות הצטרפו לאמנת בודפשט ומוצע שגם ישראל תכיר בהפקדת החיקטים כסוג של תיאור דרכי הביצוע של האמצאה.

סעיף 2 בעל אמצאה שהוא אזרחי ישראלי או תושב ישראל, הרוצה להגן על אמצאתו במדינות שונות בעולם, צריך להגיש, בעלות ניכרת, בקשת פטנט בכל מדינה בנפרד לפני ניצול האמצאה ולפני פרסומה, או בתוך שנה מיום שהגיש בקשת פטנט בארץ.

בשנת 1970 נחתמה בווישינגטון האמנה המאפשרת לאזרחי המדינות שהצטרפו אליה ולהושביהן להגיש

"בקשה בינלאומית" – בקשת פטנט המוגשת לפי האמנה, אפילו אינה מייעדת את ישראל;

"המשרד הבינלאומי" – כמשמעותו באמנה;

"משרד מקבל" – משרד לאומי או ארגון בינלאומי שאליו הוגשה בקשה בינלאומית, בהתאם לסעיף 2(15) לאמנה;

"בקשה בינלאומית מייעדת" – בקשה בינלאומית שהוגשה בישראל או במדינה אחרת, והמייעדת את ישראל.

48ב. (א) הלשכה תשמש משרד מקבל לגבי בקשות בינלאומיות שמגישים אזרחי ישראל ותושביה, תגבה את האגרות שנקבעו באמנה, ותטפל בהן, הכל לפי הוראות האמנה.

הגשת בקשה בינלאומית

(ב) בקשה בינלאומית המוגשת ללשכה או למשרד מקבל במדינה אחרת תיחשב, לענין סעיפים 98 ו-103, כבקשה המוגשת מהוץ לישראל.

(ג) הרשם יפרסם ברשומות את האגרות וסכומן, כאמור בסעיף קטן (א), כפי שהן בתוקף מעת לעת. כל סכום לפי סעיף קטן (א) ייגבה עבור המוסדות והרשויות שנקבעו באמנה ויועבר אליהם לפי הוראות האמנה ולפי כל דין; בסעיף זה, "המוסדות והרשויות" – לרבות הלשכה.

ד ב ר י ה ס ב ר

"הגבלת הזכות להגיש בקשת פטנט בחוץ-לארץ"

98. אזרח ישראל, תושב קבוע בישראל או אדם אחר החייב בנאמנות למדינה, לא יגיש מחוץ לישראל בקשה למתן פטנט על אמצאה שנושאה הוא נשק, תחמושת או שהיא בעלת ערך צבאי אחר, או על אמצאה שסעיף 95 דן בה, אלא באחת מאלה:

(1) קיבל על כך מראש היתר בכתב משר הביטחון;

(2) הגיש בישראל בקשה לגבי אותה אמצאה, ומיום הגשת הבקשה עברו ששה חודשים ושר הביטחון לא נתן לגביה צו לפי סעיף 94, או שנתן צו אך כבר אין הוא ברי-תוקף.

הגבלת הזכות להגיש בקשת פטנט בחוץ-לארץ

103. אזרח ישראל, תושב קבוע בישראל או אדם אחר החייב בנאמנות למדינה, לא יגיש מחוץ לישראל בקשה למתן פטנט על אמצאה שסעיף 100 דן בה, אלא באחת מאלה:

(1) קיבל על כך מראש היתר בכתב מהשר;

(2) הגיש בישראל בקשה לגבי אותה אמצאה, ומיום הגשת הבקשה עברו ששה חודשים והשר לא נתן לגביה צו לפי סעיף 99, או שנתן צו אך כבר אין הוא ברי-תוקף.

עיקרם של סעיפים אלה למנוע מאזרחי ישראל ומתושביה להגיש בקשות הנוגעות לענינים בטהוניים

לאור ההתפתחות הרבה שחלה ב-25 השנים האחרונות בכל שטחי חיינו ובעיקר בהתקדמות הטכנולוגית והכלכלית, מוצע לאפשר לתעשייה הישראלית ליהנות גם היא מיתרונותיה של האמנה.

ההצטרפות לאמנה תחייב את משרד המשפטים להקים בלשכת הפטנטים משרד מקבל (Receiving Office), כמשמעותו באמנה; תפקידו יהיה לקבל בקשות בינלאומיות לפטנטים מאזרחי ישראל ותושביה ולטפל בהן, הכל לפי הוראות האמנה.

מבקש, שברצונו לקבל פטנט בישראל על סמך הבקשה הבינלאומית, מכוח האמנה, יודיע על כך למשרד המקבל, ובקשתו תטופל לפי הוראות החוק הקיים והמוצע.

לסעיף 48א המוצע

בלשכת הפטנטים יוקם משרד מקבל שבו יגישו המבקשים את הבקשות הבינלאומיות לפי האמנה, ושבו הן תטופלנה. בקשה בינלאומית ניתנת להגשה בכל אחד מהמשרדים המקבלים המוקמים לפי הוראות האמנה. על מגיש בקשה בינלאומית לייעד את המדינות שבהן הוא מעונין שהבקשה תהיה בת תוקף (להלן – בקשה בינלאומית מייעדת); בקשה בינלאומית מייעדת תהא איפוא בקשה בינלאומית המייעדת את ישראל לרישום הפטנט.

לסעיף 48ב המוצע

סעיפים 98 ו-103 לחוק הפטנטים קובעים לאמור:

הצעות חוק 2371, י"ד באדר א' התשנ"ה, 14.2.1995

148.ג. (א) על בקשה בינלאומית מייעדת יחולו הוראות חוק זה, בשינויים המפורטים בפרק זה.

(ב) על בקשות בינלאומיות לא יחולו הוראות סעיפים 11, 14, 15 ו-17(א).

(ג) הוראות סעיף 16 יחולו על בקשה בינלאומית שלגביה מולאו התנאים הקבועים בסעיף 148.

(ד) תאריך בקשה בינלאומית ייקבע לפי הוראות האמנה.

148.ד. (א) מבקש בקשה בינלאומית מייעדת שלא ביצע, במועד שנקבע בתקנות, את הפעולות המפורטות להלן, יראהו כמי שחזר בו מבקשתו:

(1) תשלום האגרות שנקבעו באמנה ובתקנות;

(2) מסירת עותק הבקשה הבינלאומית ללשכה אלא אם כן כבר הוגש עותק ללשכה בהתאם להוראות האמנה;

(3) מסירת תרגום מאומת של הבקשה הבינלאומית לשפות שנקבעו בתקנות, אם הבקשה הבינלאומית לא הוגשה ולא פורסמה בשפה שנקבעה.

(ב) המועד שנקבע לביצוע הפעולות לפי סעיף קטן (א)1 ו-2 אינו ניתן להארכה אלא בהתאם להוראות סעיף 48 לאמנה.

(ג) המועד שנקבע לביצוע פעולה לפי סעיף קטן (א)3 אינו ניתן להארכה מעבר לשלושה חודשים, אלא בהתאם להוראות סעיף 48 לאמנה.

(ד) בחינת בקשה כאמור בסעיף 148 לא תחל לפני המועד שנקבע לפי סעיף קטן (א), אלא על פי בקשה בכתב של המבקש.

(ה) בקשה לא תקובל ולא תסורב לפני תום המועד שנקבע לפי סעיפים 28 או 41 של האמנה, אלא בהסכמה, בכתב, של המבקש.

(ו) המבקש ישלים את הבקשה בדרך ובמועד שנקבעו בתקנות.

148.ה. (א) הוראות סעיף 165(א) לא יחולו על ידיעות שפורסמו לפי האמנה בנוגע לבקשות בינלאומיות.

(ב) על אף האמור בסעיף 168(א), מסמכים שפורסמו לפי האמנה בנוגע לבקשות בינלאומיות, יהיו פתוחים לעיון הקהל.

ד ב ר י ה ס ב ר

מהאמנה לענין דרכי הגשת הבקשה וצורתה ובכפוף לכניסת הבקשה לשלב הלאומי.

לסעיף 148 המוצע

בקשה בינלאומית המייעדת את ישראל תהפוך לבקשה בישראל אם הבקשה תיכנס לשלב הלאומי במועד שנקבע בתקנות.

התנאים שניתן להתנותם לשם כניסה לשלב הלאומי נקבעים באמנה וכוללים תשלום אגרה ללשכה ומסירת תרגום של הבקשה הבינלאומית במועדים שנקבעו.

מהוץ לישראל, אלא אם כן קימו את הוראות הסעיף האמור. מוצע שהוראות סעיפים אלה יחולו גם על בקשות בינלאומיות של אזרחי ישראל ותושביה.

לסעיף 148 המוצע

לפי הוראות האמנה, בקשה בינלאומית מייעדת, בין שהוגשה ללשכה כמשרד מקבל ובין שהוגשה למשרד מקבל שלא בישראל, יראו כבקשת פטנט בישראל כיום הגשתה למשרד המקבל, ויחולו עליה הוראות חוק הפטנטים בענין בקשות, בכפוף לשינויים המתחייבים

148. (א) הרשם או כוחן יבחנו אם בקשה בינלאומית עונה על כל אלה:

- (1) האמצאה שבה כשירה לפטנט לפי פרק ב';
 - (2) בבקשה מתקיימות הוראות סעיפים 12, 13 ו-148ד;
 - (3) המבקש שילם הוצאות פרסום לפי סעיף 26.
- (ב) ראה הרשם כי נתקיימו בבקשה הוראות סעיף קטן (א), יקבל את הבקשה ויודיע על כך למבקש; בהודעה יצויין מועד הקיבול.
148. (א) ראו הרשם או הבוחן כי האמצאה אשר בבקשה הבינלאומית אינה כשירה לפטנט, או שבבקשה אין מתקיימות הוראות סעיפים 12, 13 ו-148ד, יודיעו למבקש על העילה לאי כשירות האמצאה או על הליקויים שבבקשה, לפי הענין.
- (ב) על בקשה בינלאומית לא יחולו הוראות סעיף 20.

הודעה על ליקויים

ד ב ר י ה ס ב ר

15 ו-17(א) לחוק הפטנטים לא יחולו על בקשות בינלאומיות.

מאידך, בהודעה על ליקויים שבסעיף 20 לחוק הפטנטים, מוטל על הלשכה לציין את הליקויים שנמצאו במהלך הבחינה ושנוגעים בין היתר להוראות הסעיפים 11, 14, 15 ו-17(א).

במקום הוראות הסעיפים האמורים יחולו על בקשות בינלאומיות הוראות האמנה בענין הגשת בקשות וצורתן והוראות סעיף 148 לחוק המוצע בענין הכניסה לשלב הלאומי. אין מקום להורות בחוק על הצורך במילוי הוראות האמנה כיוון שהרשם יהא חייב לקבל את קביעתו של כל משרד מקבל בענין זה אלא אם כן תוגש בקשה לדיון חוזר על פי הוראות הסעיף 148.

הוראות הסעיפים 17 ו-20 לחוק הפטנטים הותאמו לבקשות בינלאומיות באמצעות הסעיפים 148 ו-148א.

וזה לשונם של סעיפים 17 ו-20 לחוק:

"קיבול הבקשה

17. (א) הרשם או כוחן יבחנו אם -

- (1) האמצאה שבה כשירה לפטנט לפי פרק ב';
- (2) הבקשה ממלאת אחר הוראות סימן א' לפרק זה;
- (3) שולמו הוצאות הפרסום לפי סעיף 26;

ואם נוכח הרשם כי נתמלאו כל התנאים האלה, יקבל את הבקשה ויודיע על כך למבקש.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) אין חובה לבחון אם האמצאה נטולת כשירות לפי סעיף 24(2).

"הודעה על ליקויים

20. ראו הרשם או כוחן כי אמצאה אינה כשירה לפטנט או שהבקשה אינה ממלאת אחר ההוראות שבסימן א'

לסעיף 48 המוצע

סעיפים 165 ו-168 לחוק הפטנטים, קובעים לאמור:

"סודיות מסמכי הלשכה

165. (א) הרשם וכל עובד אחר בלשכה, וכן כל אדם אחר שנמסרה לו ידיעה מכוח הסעיפים 18(א)1, 95, 96, 100, 101 או 109, ישמרו בסוד כל בקשת פטנט כל עוד לא פורסמה לפי סעיף 26, והוא כשאין הוראה אחרת בהוק זה.

(ב) לא יגלה אדם כל ידיעה שהגיעה אליו אגב ביצוע חוק זה ואשר אינה פתוחה לעיון הציבור, זולת אם חדבר דרוש למילוי הוראות חוק זה או לשם הגשת תביעה פלילית לפיו."

"עיון לציבור וקבלת נסחים מאושרים"

168. (א) הפנקס והמסמכים שיש לשמורם לפי סעיף 167 יהיו פתוחים לעיון הקהל; אולם מסמכים הנוגעים לבקשת פטנט שעדיין לא פורסמה לפי סעיף 26 לא יהיו פתוחים לעיון.

(ב) כל אדם יהא זכאי לקבל נסח מאושר בחותם הלשכה מכל דבר שבפנקס או מהמסמכים הפתוחים לעיון לפי סעיף זה אם ביקש זאת בדרך שנקבעה ואם שילם את האגרה שנקבעה."

סעיפים אלה מטילים חסיון על ידיעות בענין בקשות פטנטים שלא פורסמו לפי הוראות חוק הפטנטים.

כיוון שבקשות בינלאומיות מתפרסמות על פי הוראות האמנה, אין צורך להטיל חסיון על ידיעות שכבר נמצאות ברשות הציבור עקב הפעלת הוראות האמנה.

לסעיפים 148 ו-148א

בסעיף 48(ב) המוצע נקבע, כי הוראות הסעיפים 11, 14,

48ח. לא יראו מבקש כמי שחזר בו מבקשה בינלאומית מייעדת בשל אחד מאלה:

- (1) סירוב של המשרד המקבל לתת לבקשה תאריך הגשה;
- (2) קביעה של המשרד המקבל או המשרד הבינלאומי שהבקשה הוסרה או הוסרה לגבי ישראל,

ובלבד שהמבקש מילא את התנאים שנקבעו באמנה, במועדים שנקבעו למילוי והרשם, בדיון חוזר, שוכנע שהסירוב או הקביעה נבעו מטעות או ממחדל של המשרד המקבל או הבינלאומי.

48ט. (א) שר המשפטים רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו של פרק זה ובין היתר בעניינים אלה: תקנות

- (1) נהלים להגשת בקשות בינלאומיות והטיפול בהן;
- (2) סדרי דין בתליכים לפי פרק זה;
- (3) קביעת מועדים לפי פרק זה;
- (4) נהלים לתשלום האגרות הנדרשות לפי האמנה.

(ב) שר המשפטים רשאי, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, לקבוע אגרות שעל המבקש לשלמן, ובין היתר -

- (1) בעד פעולות הרשם והלשכה לפי פרק זה ובעד בקשה בינלאומית או בעד פעולות הלשכה בעניינים אחרים שנקבעו בתקנות כי יש לשלם בעדם אגרה;
- (2) בעד פעולות שעל הלשכה לבצע לפי האמנה, ובתנאי שנקבע באמנה כי אפשר לגבות בעבורן אגרות; אגרות לפי פסקה זו יועברו ללשכה.

3. תחילתו של חוק זה במועד שיודיע עליו, בהודעה ברשומות, שר המשפטים בהסכמת ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, ורשאי הוא, בהודעה כאמור, לקבוע מועד שונה לכל אחד מהסעיפים. תחילה

ד ב ר י ה ס ב ר

משאבים רבים ובכללם מבנה שישכן את המשרד המקבל שיוקם לפי החוק המוצע. רכישת ציוד, רכישת מערכות מיחשוב מיוחדות והוספת כוח אדם וכן הקמת ספרייה וארכיב, שישרתו הן את הקהל והן את העובדים. כן יהיה צורך בתוספת כוח אדם ללשכת הפטנטנים לשם תפעול המשרד המקבל שהיקפו ייקבע עם הפעלתו של המשרד המקבל.

את אמנת ה-PCT ניתן יהיה לאשרר אך ורק לאחר הקמת מערכות התשתית, המיחשוב, רכישת הציוד והוספת כוח האדם.

לפרק זה, יודיעו למבקש על העילה לאי-כשירות האמצאה או על הליקויים שבבקשה.

לסעיף 48ח

לפי הוראות האמנה, למשרד מקבל ולמשרד הבינלאומי יש סמכות לקבוע בנסיבות מסוימות, שבקשה בינלאומית תיחשב כאילו המבקש חזר בו מבקשתו. לפי הוראות סעיף 25 לאמנה על כל משרד מקבל, בכל מקום שהוא, לאפשר למבקש לבקש דיון חוזר על קביעה כאמור; מוצע לקבוע זאת בחוק.

3 סעיף יישום הוראות האמנה בדבר שיתוף פעולה בינלאומי בענייני פטנטנים מחייב הקצאת